
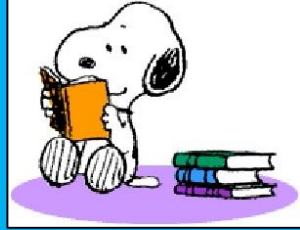

6. lecke A kereskedelmi bankok

A kereskedelmi bankok tevékenysége: semleges bankműveletek

 <p>Kosztopulosz Andreász</p>	<p>Mottó:</p> <p><i>„A pénz nem boldogít. 50 millió dollárom van, de pontosan ugyanannyira vagyok boldog, mint amikor 48 millióm volt.</i></p> <p>Arnold Schwarzenegger”</p>	<p>Kulcsfogalmak:</p> <p>semleges bankművelet, átutalás, inkasszó, akkreditív, csekk, hitel- és betéti kártyák</p>	 <p>≈ 10 perc</p>
--	--	--	--

A kereskedelmi bankok tevékenysége: semleges bankműveletek

A semleges és az egyéb bankműveletek az ügyfelek számára nyújtott legszélesebb értelemben vett **bankári szolgáltatásokat ölelik fel**, amelyek sok tekintetben minősítik is az üzleti bankokat, és jelentős jövedelmet hoznak létre a felszámítható jutalékok és díjak által. Kapcsolódhatnak hozzá passzív és aktív bankműveletek is, de ezek nem változtatják meg azok alapvetően szolgáltatási, szakértői és tanácsadói jellegét.

A **semleges bankműveletek** körébe tartozik:

- az ügyfelek bel- és külföldi pénzforgalmának a lebonyolítása
- a bankjegy-kereskedelem
- a széfbérlet
- a letétőrzés és -kezelés
- a vagyonkezelés
- az adásvételi ügyletek, közvetítő tevékenység
- a bankügynöki tevékenység
- a bankári tanácsadás és bankszakértői szolgáltatás
- az egyéb szolgáltatások nyújtása (pénzváltás, a külföldi és a belföldi devizák és valuták közötti konverzió stb.)

- magánbanki (private banking) szolgáltatások □ home-banking rendszerek működtetése.

A bel- és külföldi pénzforgalom lebonyolítása

A semleges bankműveletek legfontosabb eleme a fizetési rendszer zavartalan működését kifejező **bel- és külföldi pénzforgalom**.

A pénzforgalom a pénzbevételek és -kiadások, a pénztulajdonosok közötti pénzáramlások összessége, amely sok áttételen keresztül, gyakran közvetetten közvetíti a főbb gazdasági folyamatok közötti kapcsolatokat. A pénzkiadás (terhelés) és a pénzbevétel (jóváírás) két olyan végpont, amely között vertikális és horizontális kapcsolatok egész rendszere húzódik meg, térben és időben egyaránt.

Az előzőekben említett pénzáramlások **három nagy területet** foglalnak egységbe, úgymint

- a bankszámlapénz- (vagy elszámolási),
- a készpénz-, továbbá
- a készpénzkímélő és helyettesítő folyamat.

A cégalapítás világszerte érvényes törvényes előírásai szerint a vállalkozásoknak gazdasági tevékenységük megkezdésének előfeltételeként **pénzforgalmi bankszámlát kell nyitattatniuk** egy pénztintézetnél és fizetési forgalmukat azon keresztül kell lebonyolítaniuk. Ezek a számlatulajdonosok válnak az üzleti bankok ügyfeleivé rendszerint **bankszámlaszerződés** megkötése útján. Az üzleti bankok az üzletszabályzatukban meghatározott módon és időn belül teljesítik ügyfeleik fizetési megbízásait, illetve írják jóvá a számlájukra érkezett összegeket.

A bankszámlapénz-forgalomban a pénztartozások kiegyenlítésének módjai:

- az **átutalás**: a bankszámlák közötti elszámolás legelterjedtebb módja. Ebben a számlatulajdonos (kötelezett) megbízza bankját, hogy bankszámlája terhére meghatározott összeget utaljon át a kedvezményezett (jogosult) bankszámlájának a javára.
- a **beszedési megbízás (inkasszó)**: amellyel a jogosult (pl. szállító stb.) kezdeményezheti a fizetés teljesítését. A beszedési megbízással a kedvezményezett megbízza a számlavezető bankját, hogy számlája javára (és a kötelezett számlája terhére) követelését szedje be és írja jóvá.

- **az akkreditív vagy okmányos meghitelezés** (túlnyomóan a nemzetközi fizetési forgalomban): a nyitó bank fizetési kötelezettséget vállal a kedvezményezett felé oly módon, hogy ügyfelének (megbízó) kérésére és utasításai szerint az előírt okmányok benyújtása, és a meghatározott egyéb feltételek maradéktalan teljesítése esetén fizetést teljesít.

A **készpénzforgalom** a gazdasági alanyok nemzeti valutában történő fizetéseinek, bevételeinek és kiadásainak az összessége. A készpénzes fizetési forma a fizetési rendszerek jól körülhatárolt területein belül helyezkedik el: elsősorban a gazdálkodó szervezetek és a lakosság közötti, valamint a lakosságon belüli pénzkapcsolatokra jellemző.

A készpénzt a jegybank bocsátja ki, illetve hozza forgalomba, mégpedig vagy közvetlenül, vagy közvetve, az üzleti bankok útján. Az üzleti bankok készpénzkészletükből az ügyfelek igénye szerint teljesítenek - számlájuk terhére - készpénzkifizetéseket.

A pénzforgalom részét képezi a **készpénzkímélő és -helyettesítő fizetési módok** bevezetése és alkalmazása. A készpénz kímélésének vagy helyettesítésének az tekinthető, ha a készpénz a ki- vagy a befizetés során csak az egyik oldalon jelenik meg valós, fizikai formájában, a másik oldalon már egy ettől eltérő, készpénz nélküli fizetési módozatról (terhelésről vagy jóváírásról) van szó. Ezért nagyon fontos megkülönböztetni egymástól a bankszámlapénz és készpénzkímélő forgalmat, mert ugyan a bankszámlapénz is készpénz nélküli, azaz láthatatlan, de mindkét oldalán, azaz a terheléseknél és a jóváírásoknál is az. Ezzel szemben a készpénzkímélő és helyettesítő módozatok alkalmazását mindig megelőzi vagy követi a készpénzmozgás, azaz egyik lábával a készpénz, a másikkal a bankszámlapénz talaján áll.

Bankszámlák

Olvassa el az alábbi blog bejegyzést a bankszámlák jellemzőiről! <https://kiszamolo.hu/a-bankszamlaszamrol-es-a-bankkozi-utalasrol/>

A mai modern értelemben vett készpénzhelyettesítők közül elsőként a **csekk** terjedt el. A csekk az üzleti életben, továbbá a lakossági, valamint az idegenforgalomban egyaránt jelentős szerepet kapott. A bankok által kiállított csekkek rendszerint a külföldi levelező banknál vagy a saját leánybanknál vezetett

6. lecke A kereskedelmi bankok

A kereskedelmi bankok tevékenysége: semleges bankműveletek

---

számla terhére szólnak, de lehetséges a megbízótól a kedvezményezetthez történő közvetlen megküldése is. A csekk tehát a passzív bankműveletekhez kapcsolódó konstrukció, azaz csak a banknál számlával, elsősorban csekkszámlával rendelkező ügyfél kaphat csekket.

A csekkforgalom mellett párhuzamosan kifejlődtek a modernebb és automatizált készpénzkímélő és helyettesítő módok, azaz a **bank- ezen belül a hitel- és betéti (debit) kártya rendszerek**.

A különböző kártyarendszerek ugyancsak gyorsan elterjedtek, sokat segítettek és segítenek a fizetések egyszerűsítésében. Ez a rendszer valóban megkönnyíti a fizetési forgalmat, viszont költséges számítástechnikát és szerteágazó kiszolgáló, ún. terminálrendszert igényel, ami azonban később, a forgalmi költségek lényeges csökkenésével térül meg. A hitel- és betéti kártyák általánossá váltak a belföldi és a nemzetközi forgalomban egyaránt.

A bankjegy-kereskedelem

A bankjegy-kereskedelem alatt **más országok valutáival történő, bel- és külföldi bankok közötti adásvételi üzleteket** értjük.

A bankjegy-kereskedelem tehát lehetővé teszi, hogy az üzleti bankok valuta- és devizaállománya mindig a piaci igényekhez igazodó mértékben és összetételben (főbb valutánemenként és azon belül címletenként) álljon rendelkezésre.

Bankári szolgáltatásoknak nevezik az üzleti bankok azon tevékenységét, amelyek az ügyfelek kulturáltabb kiszolgálását, biztonságának növelését, döntéseik elősegítését és kellő információkkal történő ellátásukat segítik elő, a továbbiakban az ebbe a körbe tartozó semleges bankműveletek tekintjük át.

Széfbérlet

A bankok legrégebbi szolgáltatásainak egyike ügyfelek értékeinek biztonságos megőrzése. A rekeszekben elhelyezett érték biztonságáért a bankok teljes felelősséget vállalnak, de értékük kezelésére már nem vállalkozhatnak, annál is inkább, mert azokhoz csak az ügyfelek jelenlétében férhetnek hozzá.

Letétek őrzése és kezelése

Az üzleti bankok iránti bizalom olyan értékek letétbe helyezésében is megnyilvánul, amelyek méreteiket illetően páncrekeszekben (széfbérekben) nem helyezhetők el vagy speciális őrzést nem igényelnek,

továbbá hatósági előírások, bírói döntések, bűncselekményekből származó tárgyak és értékek esetében, illetve őrzésük azok gyanúja miatt válik szükségessé.

Az első csoportban szereplő letétek természetesen az ügyfelek tulajdonát képezik, az üzleti bankok csak azok megőrzésére vállalkoznak, igény esetén – rendszerint ugyanabban a fizikai formában – vissza is szolgáltatják az ügyfélnek.

A második csoportba az ún. **hatósági letétek** tartoznak, amelyek őrzését rendszerint a jegybankok vagy erre felhatalmazott bankok látják el. Ilyenek a bűnügyi, gyámügyi, hagyatéki, adóügyi, vagyonek Kobzási, zárolt stb. letétek, illetve a letétbe helyezett értékes talált tárgyak, a gyanú tisztázásáig vagy bizonyításáig, a tulajdon igazolásáig, illetve a jogosultság valódiságának megállapításáig.

Adásvételi ügyletek, közvetítő tevékenység

A bankok ügyfeleik megbízásából különféle adásvételi ügyleteket bonyolítanak le, gazdasági és pénzügyi kapcsolatok kialakításában közvetítő szerepet töltenek be. Ebben különösen külföldi hálózatai és kirendeltségei nyújthatnak jelentős segítséget.

Bankügynöki tevékenység

A bankügynöki tevékenység fő területe az **ügyfelek megbízásából végrehajtott értékpapír-vásárlás és eladás**. Természetesen ezt csak azok a bankok és pénzügyintézetek végezhetik, amelyek ehhez az esetleg szükséges engedéllyel is rendelkeznek.

A bankügynöki tevékenység egyik gyakori módja, hogy a bankok forgalmazzák hálózatukon keresztül az ügyfeleik által kibocsátott kötvényeket, esetleg más típusú értékpapírokat.

Bankári tanácsadás és bankszakértői szolgáltatás

Az üzleti bankok ügyfelei mindinkább igénylik a bankári tanácsadás legkülönbözőbb formáit, nemcsak az aktuális folyamatokra, hanem a stratégiára, az üzletpolitikára és a marketingtevékenységre vonatkozólag is.

Egyre több igény jelentkezik az ügyfelek részéről a vállalkozás portfóliójának alakítása, az értékpapírokkal kapcsolatos szakértés, az értékpapírpiacon befolyásoló gazdasági jelenségek, továbbá a partnerkeresésben való segítségnyújtás, valamint kiválasztás, a versenytárgyalások szakszerű lebonyolítása terén.

6. lecke A kereskedelmi bankok

A kereskedelmi bankok tevékenysége: semleges bankműveletek

Egyéb szolgáltatások nyújtása

Azokban az országokban, ahol az államosított vagyon privatizálása folyik, az üzleti bankok ebben a tevékenységben vagyonértékeléssel, versenytárgyalások szakszerű lebonyolításával, a pénzügyi helyzet feltárásával és a megoldásra irányuló javaslatok kidolgozásával vehetnek részt.

További érdekes információk a témában

A bankszámlák közti választást segíti a Magyar Nemzeti Bank honlapján a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos aloldalon található „*Bankszámlaválasztó program*”. A program célja, hogy megkönnyítse a tájékozódást a kereskedelmi bankok által felkínált bankszámla konstrukciók között. Érdemes felkeresni és kipróbálni! <http://alk.mnb.hu/fogyasztoknak/alkalmazasok/szvp>

Ellenőrző kérdések:

1. *Határozza meg a semleges bankműveletek fogalmát és jelentőségét a kereskedelmi bank számára!*
2. *Milyen semleges bankműveleteket ismer? Sorolja fel!*
3. *Milyen formáit ismerjük a pénzforgalom lebonyolításának?*
4. *Határolja el egymástól az átutalási megbízást, a beszedési megbízást és az akkreditívet!*
5. *Milyen készpénzhelyettesítő eszközöket ismer?*
6. *Jellemezze az ügyfélorientált bankári szolgáltatásokat!*

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
KÖZGAZDÁSZ KÉPZÉS
TÁVOKTATÁSI TAGOZAT
LECKESOROZAT
COPYRIGHT © SZTE GTK 2017/2018

A LECKE TARTALMA, ILLETVE ALKOTÓ ELEMEI ELŐZETES,
ÍRÁSBELI ENGEDÉLY MELLETT HASZNÁLHATÓK FEL.

JELLEN TANYAG
A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEMEN KÉSZÜLT
AZ EURÓPAI UNIÓ TÁMOGATÁSÁVAL.
PROJEKT AZONOSÍTÓ: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE